

Innspill til revidert nasjonalbudsjett

Mai 2025

Internasjonal bistand

Tilføre bistandsbudsjettet friske midler, særlig under kap. 150 post 70 Nødhjelp og humanitær bistand.

Det er positivt at regjeringen i 2025 når målet om én prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI) til bistand. Røde Kors er allikevel kritisk til at regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett innebærer et kutt i bistandsbudsjettet sammenlignet med det vedtatte statsbudsjettet for 2025.

I henhold til OECD/DACs retningslinjer, kan visse førsteårsutgifter til flyktninger og asylsøkere i Norge klassifiseres som bistand (ODA). Fordi Utlendingsdirektoratet (UDI) har redusert sine planleggingstall, reduseres summen som kan ODA-godkjennes som bistand – og bistandsbudsjettet minsker. Til tross for dagens internasjonale situasjon, og særlig med Trump-administrasjonens kutt i bistand, velger regjeringen ikke å bruke disse midlene andre steder i bistandsbudsjettet.

Trump-administrasjonens beslutning om å kutte internasjonal bistand har hatt dramatiske konsekvenser, hvor mennesker i svært sårbare situasjoner har mistet tilgang på livsnødvendig assistanse. Dette har medført nye, udekkede, akutte humanitære behov og pågående utviklingsarbeid som blir avbrutt. Norge, som en ansvarlig donor, har som konsekvens prioritert tematiske områder hvor konsekvensene av kuttene fra USAID er ekstra store. For å begrense konsekvensene for områdene som nedprioriteres, og for å sende et svært viktig prinsipielt signal til omverdenen om at Norge prioriterer internasjonalt utviklingsarbeid, bør Norge ikke kutte i bistandsbudsjettet – og heller tilføre friske midler.

Krigens folkerett

Opprette en ny post under kapittel 151 for «Styrking av humanitærretten» på 20 millioner kroner, som skal gå til å sikre respekt for og videreutvikle humanitærretten som et sentralt satsningsområde i norsk utenrikspolitikk.

Krigens folkerett, rettsreglene verdens stater har utviklet og styrket over generasjoner, er under sterkt press. Manglende overholdelse av reglene i pågående konflikter er alvorlige angrep på humanitærretten og humanitære prinsipper. Det samme er staters beslutning om å trekke seg fra konvensjoner for å kunne ta i bruk våpen som for få år siden ble forbudt fordi de av natur ble ansett som uakseptable. For å motvirke denne utviklingen, er det nødvendig med konkrete tiltak som styrker samhandling og initiativ fra stater og sivilsamfunn for å forsvare og styrke denne delen av folkeretten. Å prioritere dette i revidert nasjonalbudsjett vil i seg selv ha en tydelig signaleffekt og bidra til et nødvendig politisk handlingsrom for å styrke humanitærretten.

Frivillig beredskap

Øke tilskuddet til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten med 50 millioner kroner (kap. 455, post 71)

Vi ser et stadig mer komplisert beredskapsbilde. Klimakrisen utgjør den største trusselen mot menneskers levkår og trygghet. Den spente internasjonale sikkerhetspolitiske situasjonen har også konsekvenser for Norge. I tillegg bidrar demografiske endringer til at befolkningen blir eldre og i større grad flytter fra distriktene til byene.

Den frivillige, lokale beredskapen er en viktig ressurs og støtteaktør for myndighetene når kriser rammer. Røde Kors har beredskapsavtaler med i underkant av 250 kommuner. Hjelpekorpsets 6.000 frivillige er en sentral del av redningstjenesten, og deltar i rundt 1.700 søk- og redningsaksjoner hvert år. Beredskapsbehovene vil øke framover, og det er ingenting som tyder på at presset på de frivillige

Norges Røde Kors

beredskapsorganisasjonene vil bli lavere. Røde Kors savner en tydelig satsning på frivillig beredskap i forslag til revidert nasjonalbudsjett, og mener støtten til de frivillige redningsorganisasjonene bør øke. Regjeringens [stortingsmelding om totalberedskapen](#) varslar en økning av dette tilskuddet på 100 millioner kroner, i tråd med anbefalingen fra Totalberedskapskommisjonen. I møte med økende behov, bør mer midler bevilges allerede nå.

Barnets beste og sosialhjelp

Innføre en ny bestemmelse i sosialtjenesteloven om at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved avgjørelser om ytelser til barnefamilier, i tråd med FNs barnekonvensjon og i samsvar med anbefaling fra [Ekspertgruppen om barn i fattige familier](#).

Fortsatt lever for mange barn i fattigdom og får ikke dekket humanitære behov. Røde Kors-frivillige har fått betydelig flere henvendelser om mat, klær og ferie- og fritidsaktiviteter. Økte utgifter til mat, strøm og andre nødvendigheter er svært krevende for familier som fra før var i en vanskelig økonomisk situasjon. Arbeids- og velferdsdirektør [Hans Christian Holte sier](#) at «(m)ange preges fortsatt av dyrtida som traff oss etter pandemien, og vi merker godt at det er mange som sliter med å få endene til å møtes». Ifølge [nye tall fra SSB](#), øker antall bostedsløse barnefamilier i Norge.

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn for Nav i saker som berører barn, i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 3 og Grunnloven § 104. Allikevel ivaretas ikke barns behov godt nok ved utmåling av sosialhjelp. [Et landsomfattende tilsyn](#) avdekker at 58 av 68 undersøkte Nav-kontor brøt loven i oppfølging av barna. Mange Nav-kontor kartla ikke barnas behov godt nok. I følge [Navs veileder «Barnets beste»](#), er det i dag «svært få av Navs egne rettskilder som omhandler barnets rettigheter eller som henviser til rettigheter barn har». [Ekspertgruppen om barn i fattige familier](#) mener at en egen bestemmelse om barnets beste i sosialtjenesteloven vil kunne gi økt bevissthet om barns rettigheter, og støttes av blant annet Nav, Barneombudet, Statsforvalteren og Helsetilsynet.

Omsorg for enslige mindreårige asylsøkere

Overføre omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år fra Utlendingsdirektoratet til barnevernet (kap. 856, post 01 og 22)

Barnevernet har omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år, mens UDI har omsorgsansvaret for barna mellom 15 og 18 år. Barna over 15 år plasseres i asylmottak med færre ansatte og lavere kompetansekrav til ansatte enn i [institusjoner barnevernet](#) har ansvaret for. [FN har i 20 år kritisert Norge](#) for behandlingen av barna, og [Norges institusjon for menneskerettigheter](#) (NIM) mener Norge bryter FNs barnekonvensjon ved at barna ikke får et likeverdig omsorgstilbud. 8 av 11 [tilsyn Statsforvalteren har gjennomført](#) på asylmottak der det bor enslige mindreårige, viser lovbrudd og alvorlig svikt i oppfølgingen av barna. Statsforvalteren konkluderer blant annet at mottakene ikke har nok bemanning og kompetanse for å gi barna forsvarlig omsorg. Disse nylige tilsynene viser at det er et akutt behov for å bedre omsorgssituasjonen, og tiltak bør innføres i revidert nasjonalbudsjett.

Statsforvalteren har hatt [svært begrensede ressurser](#) til å gjennomføre tilsyn, og bevilgninger er uforutsigbare og avhengig av budsjettbehandling i Stortinget fra år til år. NIM mener regelverket [ikke fullt ut oppfyller kravene i FNs barnekonvensjonen](#) om periodiske vurderinger for barn under statens omsorg, og at det er nødvendig med flere og hyppigere tilsyn. [Tilsynene med asylmottak er risikobasert](#), som betyr at det ikke føres regelmessig tilsyn, men for barnevernsinstitusjoner er det [lovpålagt å gjennomføre to tilsyn per år](#). Overføring av omsorgsansvaret til barnevernet vil derfor også sikre mer tilsyn i asylmottak.

Dersom overføringen til barnevernet starter med de yngste barna på 15 år som bor i asylmottak for enslige mindreårige, utgjør denne gruppen per mars 2025 kun 35 barn (informasjon mottatt fra UDI per e-post).

Kontakt i Røde Kors: Mona Reigstad Dabour, politisk seniorrådgiver (480 22 166/mona.registad.dabour@redcross.no)

Norges Røde Kors

Post: Postboks 1 Grønland, 0133 Oslo
Besøk: Hausmanns gate 7, 0186 Oslo
Sentraltbord: + 47 22 05 40 00

www.rodekors.no
post@redcross.no

Fakturerings: EHF-format, 30 dager forfall og ansattreferanse
Organisasjonsnummer: 864 139 442
Bank: 8200 01 76318